

[A. Lyngø.]

allerede er faktisk statsgaranterede, d. v. s. at de fortsætter trods årlige underskud.

En sådan statsgaranti kan betyde, at flere, der henede holder sig tilbage fra at investere f. eks. i fiskehermetikfremstilling i Grønland, kan få lyst til at forsøge.

En sådan garanti kan også virke stimulerende på de erhvervsmæssige investeringer fra selve Grønland. Vi har allerede nu en del kapital deroppe, der foreløbig gemmer sig i de grønlandske sparekasser uden at blive sat ind i erhvervslivet. Grønland er begyndt at tjene penge, men foreløbig er spareevnen ringe, fordi de mange varer, man aldrig har oplevet i statsmonopolets fattige butikker, frister for den sociale positions skyld. Forbruget er for stort, og ikke en rød øre investeres i erhvervsanlæggene inden for fiskeriet, fordi det er en almindelig opfattelse, at den slags skal staten drive, da den har erfaringerne.

Men behovet for virksomheder, der øger produktionen og beskæftigelsen, er stort, og det kan staten slet ikke dække. Fra 1952 til 1956 har staten investeret 6,2 mill. kr. til produktionsmæssige formål i den del af Grønland, der er beboet af grønlanderne. Det er ca. 1,1 mill. kr. pr. år. Jeg så i et blad forleden, at det hævdes, at der henede behøves 100 000 kr. i investeringer for at skaffe beskæftigelsesmulighed for én arbejder. Når man betænker, at alt anlægsbyggeri koster dobbelt i Grønland, så skal der ca. 200 000 kr. til at starte en fabrik dér pr. arbejder. Og af dette perspektiv ses det, at vi slet ikke kan nøjes med statslige investeringer.

Men for tiden må vi med beklagelse se, at privat initiativ både henede og i Grønland holder sig tilbage fra at investere trods adgang til erhvervsstøttemidler — på enkelte undtagelser nær. Man er bange for at lide samme skæbne som dem, der har forsøgt at starte fiskeindustri og er gået fallit — efter sigende navnlig på grund af uvedkommende udgifter til landingsanlæg, elværk, vandforsyning, veje o. s. v., som private aktieselskaber henede er fri for. Samtidig hører man atter reaktionære røster, som betvivler Grønlands muligheder for privat drift.

Jeg vil gerne sige, at jeg ikke deler denne pessimisme. At private virksomheder

meget vel kan trives, kan vi se i Færingehavn, hvor der efter sigende bygges betydelig billigere end af staten. Den tanke er nærliggende, at fiskerne i Grønland eventuelt kunne forsøge at starte private fiskehuse, eventuelt overtage Handelens fiskehuse på andelsbasis. Ingen har erfaring for, om det bliver rentabelt, men statsgaranti var i hvert fald et forsøg værd. Et forsøg, der lykkes, kan smitte af på andre udsteder.

Loven om egnsudvikling kan måske skabe beskæftigelse og modvirke arbejdsløshed i Grønland. Ja, man hører ikke så meget om det, men vi har faktisk megen arbejdsløshed om vinteren i alle byer, og der er endnu intet, der hedder arbejdsløshedsunderstøttelse, fordi arbejderstanden endnu ikke er således organiseret, at den kan skabe arbejdsløhedskasser. Mange arbejderfamilier lider nød om vinteren. Børn fryser og sulter, når faderen ikke kan få arbejde og skaffe penge til opvarmning og mad. Nu er vinteren i Grønland begyndt, og det bliver atter en streng tid, ikke mindst for mange ufaglærte arbejdere. Vi har her en opgave, som ikke hører til de uvæsentlige, og som stadig venter på sin løsning. Man må kun beklage, at sagen trækkes i langdrag.

Et aktuelt spørgsmål er problemet om en eventuel udvidelse af fiskeriterritoriet ved Grønland. Sagen har lige så megen aktualitet for Grønland som for Island og Færøerne. Jeg er derfor glad for den forståelse, den højtærede statsminister lagde for dagen, da han under et møde her i Folketinget i juni i år udtalte, at han vil arbejde for indførelse af tolvmilegrænsen ved Grønland.

Landsrådet er under sit møde i år fremkommet med en udtalelse, der siger, at udvidelse af Islands og Færøernes søterritorier til tolvmilegrænsen utvivlsomt vil medføre øget fremmed fiskeri i de grønlandske farvande. Den grønlandske befolkning er så godt som udelukkende henvist til at søge sit udkomme på havet, og selv om befolkningen for tiden fortrinsvis driver kystfiskeri, er det livsvigtigt for den, at fiskeriet langs dens kyster beskyttes og forbeholdes den. Her er jeg absolut på linje med landsrådet. Island har allerede indført tolvmilegrænsen. Alle nationer har trukket deres fiskerflåder uden for denne grønne undtagen englæn-